

Miten lukivaikeus ilmenee ja miten se tulisi ottaa huomioon

Lukivaikeus, eli lukemisen ja/tai kirjoittamisen erityisvaikeus, on yleinen oppimisvaikeus: sitä esiintyy noin 5–10 %:lla väestöstä. Kehityksellinen lukivaikeus on synnynnäinen ja pysyvä ominaisuus. Lukivaikeus ei ole yhteydessä henkilön yleiseen kognitiiviseen kyvykkyyteen tai älykkyyteen: vaikeus ilmenee kirjoitetun tekstin tiedollisessa prosessoinnissa.

Lukivaikeus voi näkyä:

- tavallista hitaampana lukemisena ja kirjoittamisena
- kirjoitusvirheinä
- vaikeutena ymmärtää tekstiä
- joskus myös hankaluutena numeroiden ja laskutoimitusten kanssa

Monet oppivat kompensoimaan vaikeutta, jolloin se ei aina ole ulkopuoliselle näkyvä. Kuormittavissa tai jännittävissä tilanteissa kompensointikeinot voivat kuitenkin pettää, jolloin suoritus jää henkilön todellisia kykyjä heikommaksi.

Käytännön huomioita

Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi lukivaikeus tulisi huomioida erityisesti testi- ja koetilanteissa.

Toimivia keinoja ovat esimerkiksi:

- rauhallinen tila ja kiireetön ilmapiiri
- selkeät, yksiselitteiset ohjeet (suulliset ja/tai kirjalliset, mielellään selkokieliset)
- varmistus, että ohjeet on ymmärretty oikein
- lisäaika tehtävien suorittamiseen

Lainsäädännöllinen tausta

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 § kieltää syrjinnän muun muassa terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lain 15 §:n mukaan viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä tavaroiden tai palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta kaikki voivat yhdenvertaisesti käyttää palveluita ja suoriutua tehtävistä. Kohtuullisia mukautuksia ovat vamman tai toimintarajoitteen aiheuttamaa haittaa vähentävät toimenpiteet ja erityisjärjestelyt.

YK:n vammaisyleissopimuksessa vammaisuuden määritelmä on laaja ja käsittää myös pitkäaikaiset toimintarajoitteet kuten lukivaikeuden. Siten sekä YK:n vammaisyleissopimus että yhdenvertaisuuslaki edellyttävät lukivaikeuden huomioon ottamisen ja tarvittavien kohtuullisten mukautusten tekemisen käytännön tilanteissa.

Lisätietoa ja neuvonta

Lisätietoa löytyy Erilaisten oppijoiden liiton nettisivuilta: www.eoliitto.fi

Neuvontaa saa sähköpostitse info@eoliitto.fi ja puhelimitse keskiviikkoisin klo 13–15 numerosta 050 577 7299.